

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**

**Фізико-технічний факультет
Кафедра матеріалознавства і новітніх технологій**

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Графічні пакети в фізиці

Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Комп'ютерна фізика
Спеціальність	104 Фізика та астрономія
Галузь знань	10 Природничі науки

Затверджено на засіданні кафедри
матеріалознавства і новітніх технологій
Протокол № 1 від «28» серпня 2023 р.

1. Загальна інформація

Назва дисципліни	Графічні пакети в фізиці
Викладач	Рачій Богдан Іванович
Контактний телефон викладача	59 -61- 43
Е-mail викладача	bogdan.rachiy@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	Очний
Обсяг дисципліни	3 кредити ЄКТС, 90 год.
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	1 год. на тиждень, ауд. 211

2. Анотація до навчальної дисципліни

Дисципліна «Графічні пакети в фізиці» є вибірковою дисципліною циклу професійної підготовки фахівців освітньої програми «Комп'ютерна фізика», освітнього рівня «Бакалавр» спеціальності «Фізика та астрономія». Дисципліна передбачає оволодіння основними базовими знаннями необхідними для коректного візуального представлення даних, опрацюванні графічної інформації та ознайомленні із принципами роботи сучасних комп'ютерних програм для візуалізації графічної інформації.

3. Мета та цілі навчальної дисципліни

Метою вивчення навчальної дисципліни є формування у здобувачів освіти знань про основні способи та принципи представлення даних, а також умінь представити, візуалізувати результати своєї роботи для оптимального сприйняття іншими людьми. Основними цілями вивчення дисципліни є засвоєння здобувачами освіти основних принципів роботи сучасних графічних пакетів для створення, редагування та опрацювання графічної інформації.

В результаті навчання здобувачів освіти повинні: *знати* основні способи та принципи візуального представлення даних та використовувати їх на практиці, а також можливості найбільш поширених графічних пакетів, що використовуються для візуалізації даних; *вміти* застосовувати математичні функції для моделювання графічно представлених даних, аналізувати можливості різних методик та програм, що призначені для отримання зображень; володіти математичним апаратом, що застосовується під час отримання, обробки та інтерпретації зображень; самостійно вирішувати поставлені завдання професійної діяльності із використанням сучасних графічних пакетів та спеціалізованої методичної та наукової літератури.

Інтегральна компетентність.

Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з фізики та/або астрономії у професійній діяльності або у процесі подальшого навчання, що передбачає застосування певних теорій і методів фізики та/або

астрономії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

Загальні компетентності:

- K01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- K02. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- K03. Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- K05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
- K08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.
- K12. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

Фахові компетентності:

- K19. Здатність працювати із науковим обладнанням та вимірювальними приладами, обробляти та аналізувати результати досліджень.
- K20. Здатність виконувати обчислювальні експерименти, використовувати чисельні методи для розв'язування фізичних та астрономічних задач і моделювання фізичних систем.
- K24. Здатність працювати з джерелами навчальної та наукової інформації.
- K25. Здатність самостійно навчатися і опановувати нові знання з фізики, астрономії та суміжних галузей.
- K26. Розвинуте відчуття особистої відповідальності за достовірність результатів досліджень та дотримання принципів академічної доброчесності разом з професійною гнучкістю.
- K29. Здатність здобувати додаткові компетентності через вибіркові складові освітньої програми, самоосвіту, неформальну та інформальну освіту

Програмні результати навчання:

- ПР07. Розуміти, аналізувати і пояснювати нові наукові результати, одержані у ході проведення фізичних та астрономічних досліджень відповідно до спеціалізації.
- ПР08. Мати базові навички самостійного навчання: вміти відшуковувати потрібну інформацію в друкованих та електронних джерелах, аналізувати, систематизувати, розуміти, тлумачити та використовувати її для вирішення наукових і прикладних завдань.
- ПР11. Вміти упорядковувати, тлумачити та узагальнювати одержані наукові та практичні результати, робити висновки.
- ПР12. Вміти представляти одержані наукові результати, брати участь у дискусіях стосовно змісту і результатів власного наукового дослідження.
- ПР16. Мати навички роботи із сучасною обчислювальною технікою, вміти використовувати стандартні пакети прикладних програм і програмувати на рівні, достатньому для реалізації чисельних методів розв'язування фізичних задач, комп'ютерного моделювання фізичних та астрономічних явищ і процесів, виконання обчислювальних експериментів.

3. Структура курсу

№	Тема	Результати навчання	Завдання
1	Вступ до курсу “Графічні	Типи графічного представлення даних. Переваги візуального представлення	Підготовка

	пакети в фізиці	даних. Типи графіків та доцільність їх використання. Основні правила оформлення графіків.	конспекту (змістовних тез) з теми під час лекції.
2	Огляд популярних інструментів для візуалізації даних.	Онлайн ресурси для створення інфографіки. Офлайн інструменти для створення інфографіки. Сайти та організації. Робота з картографічними даними.	Опрацювати літературу за тематикою лекції та зробити самостійні доповнення до конспекту.
3	Класифікація типів даних. Табличні дані та графіки.	Кількісні, впорядковані та категорійні типи даних. Візуальні канали та мітки. Табличні дані і графіки. Введення значень до таблиці даних. Імпорт даних. Перетворення значень всередині таблиці даних.	Підготувати презентацію, реферат чи повідомлення. Доповідь та презентація на задану тему та їх обговорення.
4	Основні принципи коректного представлення даних.	Вибір графіків для різних задач. Побудова 2D графіків в декартовій системі координат. Побудова графіків функцій. Побудова 2D графіків в полярній системі координат. Експорт та збереження даних.	Виконання практичної роботи.
5	Ефективність візуального кодування.	Категорійні та кількісні дані. Рейтинг (візуальних) каналів. Оформлення графіків. Представлення декількох ліній на одному графіку. Створення декількох шарів на одному графіку. Редагування властивостей осей графіка. Редагування стилю графіка. Додавання тексту та малюнків на графік.	Тестування.
6	Принципи сприйняття візуальної інформації.	Принципи, що пояснюють групування. Принципи створення патернів. Побудова 3D XYU графіків. Побудова 3D XYZ графіків. Побудова тривимірних контурних графіків. Побудова потрібних діаграм.	
7	Основні поняття графічного дизайну	Позитивні об'єкти та негативний простір. Контраст: Схожість та відмінність. Візуальна вага. Аналіз та обробка графічних даних. Аналіз піків кривих.	
8	Апроксимація графічних даних.	Лінійна апроксимація точок на графіку. Параболічна апроксимація точок на графіку. Нелінійна апроксимація точок на графіку.	
9	Аналіз та обробка графічних даних.	Диференціювання та інтегрування графічних даних. Фур'є трансформація графічних даних.	

4. Система оцінювання курсу

Накопичування балів під час вивчення дисципліни	
Вид навчальної роботи	Максимальна кількість балів
Лекція	7
Практичне заняття	32
Самостійна робота	7
Індивідуальне завдання	4
Залік	50
Максимальна кількість балів	100

5. Оцінювання відповідно до графіку навчального процесу

Види навчальної роботи	Навчальні тижні																	Разом
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16	17	
Лекції	1		1		1		1			1		1		1				7
Практичне заняття		4		4		4			4		4		4		4	4		32
Самостійна робота	1		1		1		1			1		1		1				7
Індивідуальне завдання								4										4
Залік/Екзамен																	50	50
Всього за тиждень	2	4	2	4	2	4	2	4	4	2	4	2	4	2	4	4	50	100

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання навчальної дисципліни	<p>Оцінювання здійснюється за національною та ECTS шкалою оцінювання на основі 100-бальної системи згідно «Положення про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника»</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p> <p>Участь в роботі впродовж семестру/залік - 100</p> <p>Поточний контроль включає: тестування, виконання практичних завдань, самостійна робота.</p>
Вимоги до письмових робіт	Виконувати чітко згідно до вказаних інструкцій
Практичні заняття	Оцінюються по п'ятибальній системі
Умови допуску до підсумкового контролю	Виконання практичних завдань та підсумкового тестування.
Підсумковий контроль	Залік

7. Політика навчальної дисципліни

Академічна доброчесність	<p>Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника прагне створити середовище, яке сприяє навчанню, науковій роботі, впровадженню інновацій, інтелектуальному розвитку студентів і працівників, підтримці особливої академічної культури взаємовідносин. У цій канві політика дисципліни спрямована на дотримання академічної доброчесності зі сторони викладача і студентів, які включають основні принципи: особистого прикладу; відповідальності; справедливості; сміливості; академічної свободи; взаємоповаги; прозорості; взаємної довіри; партнерства та взаємодопомоги; компетентності й професіоналізму; безпеки та добробуту; законності.</p> <p>Дотримання академічної доброчесності засновується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та викладачів університету. Ознайомитися з даними положеннями та документами можна за посиланням: https://pnu.edu.ua/polozhennia-pro-zapobihannia-plahiatu/</p>
Відвідування занять	<p>Студенти зобов'язані відвідувати заняття, незалежно у якій формі вони проводяться (аудиторно, дистанційно, індивідуальний графік навчання). Систематичні пропуски занять, без поважних на те причин, є підставою для недопущення окремих студентів до складання семестрового контролю. Відпрацювання пропусків без поважних причин дозволяється лише за заявою на ім'я декана і набуття чинності відповідного розпорядження. Пропуски занять за поважних причин, підтверджених документально, відпрацьовуються без попередніх узгоджень.</p> <p>Можливість і порядок відпрацювання пропущених студентом занять регламентуються відповідними положеннями університету, ознайомитися з якими можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Виконання завдання пізніше встановленого терміну	<p>У разі виконання завдання студентом пізніше встановленого терміну, без попереднього узгодження ситуації з викладачем, оцінка за завдання – «незадовільно», відповідно до порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника. Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Невідповідна поведінка під час заняття	<p>Невідповідна поведінка під час заняття регламентується рядом положень про академічну доброчесність та може призвести до відрахування здобувача вищої освіти –</p>

	<p>ознайомитися із положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/</p>
Додаткові бали	<p>Отримання додаткових балів за дисципліною можливе в разі виконання індивідуальних завдань, попередньо узгоджених з викладачем. Перелік індивідуальних завдань міститься у навчальній програмі до курсу.</p> <p>Також за рішенням кафедри студентам, які брали участь у науково-дослідній роботі (роботі конференцій, студентських наукових гуртків та проблемних груп, підготовці публікацій), а також були учасниками олімпіад, конкурсів, можуть присуджуватися додаткові бали відповідно до порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника.</p> <p>Ознайомитися з положенням можна за посиланням: https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні-документи/polozhenja/</p>
Неформальна освіта	<p>Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується положенням про визнання результатів неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.</p> <p>https://nmv.pnu.edu.ua/нормативні_документи/polozhenja/</p>

8. Ресурсне забезпечення

Матеріально-технічнезабезпечення	Мультимедіа,лабораторії,комп'ютери.
<p>1. Основи обробки та візуалізації фізичних даних в програмному середовищі OriginPro 8: Комп'ютерний практикум [Електронний ресурс] : навч. посіб. для студ. спеціальності 104 «Фізика та астрономія» / Д. В. Савченко ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. – Електронні текстові данні (1 файл: 5,61 Мбайт). – Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2021. – 111 с.</p> <p>2. OriginHelp [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://www.originlab.com/doc/Origin-Help/</p> <p>3. Бондаренко А. Візуалізація даних. Prometheus. [Електронний ресурс] – Режим доступу до ресурсу: https://courses.prometheus.org.ua/courses/IRF/DV101/2016_T3/course/</p> <p>4. Скотт Берінато. Хороші діаграми. Поради, інструменти та вправи для кращої візуалізації даних./ Перекладач: Василь Корчевний. Видавництво: ArtHuss, 2022. – 288 с. ISBN 978-617-8025-38-0.</p> <p>5. Гевін Емброуз, Найджел Оно-Біллсон. Основи. Графічний дизайн 01. Підхід і мова. Видавництво: ArtHuss, 2019. – 230 с. ISBN 978-966-97860-9-8.</p>	